

تکرار موقعیت‌های طنز در خانه اجاره‌ای

یکی از دلایلی که سریال‌های طنز همیشه دوستداران خود را دارد این است که فارغ از سختی‌ها یا دغدغه‌های زندگی روزمره، ساعتی آمیخته با لذت و شادی را برای بیننده رقم می‌زند.

جام جم آنلاین: یکی از دلایلی که سریال‌های طنز همیشه دوستداران خود را دارد این است که فارغ از سختی‌ها یا دغدغه‌های زندگی روزمره، ساعتی آمیخته با لذت و شادی را برای بیننده رقم می‌زند. اما این که چطور یک مجموعه می‌تواند بینندگان را برای چند قسمت با خود همراه سازد، به عوامل گوناگونی بستگی دارد. در طنز هم مانند گونه‌های دیگر تعیین‌کننده‌ترین علت محبوبیت، به تصویر کشیدن یک فیلمنامه جذاب و دیدنی است.

سری دوم #171؛ خانه اجاره‌ای raquo&؛ به کارگردانی شاهد احمدلو که از شبکه سوم سیما پخش می‌شود، با تکیه بر چند شخصیت محوری، به سراغ داستان‌ها و ایده‌های مختلفی می‌رود. داستان‌هایی که در این مجموعه استفاده می‌شود، معمولاً ساده و بدون پیچیدگی خاصی است.

شخصیت‌ها در موقعیت‌هایی نه چندان عجیب قرار می‌گیرند اما عکس‌العمل‌های عجیب نشان می‌دهند. برای حل کردن مشکلات کوچک، بسیار دست و پا می‌زنند و سیر داستان را از واقعیت دور می‌کنند. گاهی به نظر می‌رسد برای ایجاد موقعیت کمیک، از رعایت بعضی از واضحات در تعریف روابط شخصیت‌ها چشم‌پوشی می‌شود.

برای مثال در خانه اجاره‌ای پدر و دختر چند دقیقه کنار هم می‌نشینند و بدون این که به صورت یکدیگر نگاه کنند، برای یکدیگر گریه و زاری می‌کنند، در حالی که هیچ کدام متوجه آن دیگری نمی‌شود. در حالی که واضح است یک پدر و دختر براحتی می‌توانند کیفیت صدای یکدیگر را تشخیص دهند. آن هم وقتی در فاصله یک متری هم نشسته‌اند، اما چون فکر می‌کنند از هم فاصله دارند، با هم تلفنی صحبت می‌کنند.

درست است که کم‌دی، خیلی وقت‌ها چارچوب منطق را کمی جابجا می‌کند و حتی لازم نیست به اندازه درام واقعی و باورپذیر باشد، اما گاهی برخورد کاملاً تخیلی با یک رابطه واقعی مسیر سریال را به بیراهه می‌کشد. ضمن این که از این موقعیت‌ها در سریال‌ها و فیلم‌های بسیاری استفاده شده و هر چه می‌گذرد بیشتر شکل کلیشه به خود می‌گیرد. همان طور که بعضی از ایده‌ها در بیشتر طنزهای آپارتمانی تکرار می‌شود مثل ایده انتخاب مدیر ساختمان یا ورود همسایه‌های جدید، بعضی از روابط هم به همان شکل چندباره مورد استفاده قرار می‌گیرد. چنین ایده‌هایی به دلیل تکرار بیش از اندازه، رنگ و بوی خود را از دست می‌دهد. بنابراین برای این که هنوز قرار دادن شخصیت‌ها در این موقعیت‌ها بتواند مخاطب را جذب کند، احتیاج به عوامل دیگری از جمله تکیه بر بداهه‌پردازی‌های بازیگران است.

نکته: بداهه‌پردازی بازیگران هم گاهی به کمک سریال می‌آید و نمکی به آن می‌دهد اما نمی‌توان انتظار داشت تمام بار جذابیت سریال را بازیگران با بازی‌هایشان به دوش بکشند. خانه اجاره‌ای از بازیگران مطرح و سرشناسی در زمینه کم‌دی بهره می‌گیرد که هر کدام پیش از این در سریال‌های دیگر مهارت و توانایی خود را به نمایش گذاشته‌اند. در خانه اجاره‌ای هم از آنها انتظار دیگری نمی‌رود جز این که نوعی از بازی که قبلاً امتحان خود را پس داده دوباره به نمایش بگذارند. بنابراین از بازیگران این مجموعه، نقش‌هایی آشنا، با حرکاتی آشنا و حتی صداسازی‌ها و میمیک‌های تکراری می‌بینیم.

بداهه‌پردازی بازیگران هم گاهی به کمک سریال می‌آید و نمکی به آن می‌دهد اما نمی‌توان انتظار داشت تمام بار جذابیت سریال را بازیگران با بازی‌هایشان به دوش بکشند. شوخی‌های کلامی، تکیه کلام و حتی گاهی توهین و تشر که در قالب یک لحن طنزآمیز پنهان شده، در میان آدم‌های خانه اجاره‌ای به وفور رد و بدل می‌شود.

در این میان گاهی در دیالوگ‌ها اشاراتی به فیلم‌ها و سریال‌های شناخته شده صورت می‌گیرد که بعضی اوقات خوش می‌نشیند و جالب از کار در می‌آید. البته معلوم نیست منظور از این اشارات، نقد یا هجو آن فیلم معروف است یا ابراز ارادت، اما گاهی کشف این کنایه‌ها لبخندی روی لب مخاطب می‌نشانند.

سری اول خانه اجاره‌ای جزو مجموعه‌هایی به یاد ماندنی و مثال زدنی نبود و معلوم نیست سری دوم آن که با تغییرات زیاد نسبت به سری اول ساخته شده، بتواند جایگاه خاصی پیدا کند. البته درست است که نمی‌شود سرنوشت یک سریال 90 قسمتی را از

قسمت‌های اول تعیین کرد اما فراموش نکنیم مخاطب با دیدن همان چند قسمت اول یا یک سریال را دنبال می‌کند یا از تماشای آن صرف نظر می‌کند.

ممکن است در قسمت‌های پیش رو در خانه اجاره‌ای تحولی ایجاد شود که عیار آن را ارتقا دهد اما در چند قسمت اول چیزی جز تکرار عناصر موفق در سریال‌های قبلی دیده نشده است. در حالی که یکی از عواملی که باعث می‌شود یک سریال 90 شبی بتواند مخاطب را با خودش همراه نگه دارد، این است که شخصیت‌های جدیدی را در موقعیت‌های جدیدی قرار دهد. مثلاً چیزی که در سریالی مثل [#171شب‌های بره](#)؛ که بعد از گذشت چند سال هنوز براحتی به یاد آورده می‌شود، حضور آدم‌های جدیدی بود که در فضای جدید روبه‌روی مخاطب قرار می‌گرفتند. اما از آنجا که بخشی از شخصیت‌های خانه اجاره‌ای در سری اول آن به بیننده معرفی شده‌اند، از همان ابتدا آنها را درگیر مشکلات و معضلات مختلف می‌بینیم.

البته مشکلاتی که قبلاً در سریال‌های دیگر بسیار به آنها پرداخته شده است، به نظر می‌رسد تنها نکته‌ای که می‌تواند خانه اجاره‌ای را از ورطه تکرار رها کند، استفاده از داستان‌های تازه‌تر و ایده‌های پرکشش‌تر است. باید منتظر ماند و دید که در قسمت‌های بعدی چنین اتفاقی می‌افتد یا این مجموعه هم بدون این که ویژگی خاصی را به ظهور بگذارد به پایان می‌رسد.

شروینه شجری‌کهن / جام‌جم